

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720204253
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6720204253.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a sudcov Mgr. Martina Štubniaka a JUDr. Janky Benkovičovej, v právnej veci starostlivosti o maloletého E. R., narodeného XX. XX. XXXX a maloletého U. R., narodeného XX. XX. XXXX, obidve deti bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, deti rodičov: matky H. R., narodenej XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XX/XX, Y., t.č. bytom E. XX, B. a otca F. R., narodeného XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XX/XX, Y., o návrhu matky na zvýšenie výživného pre maloleté deti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 10P/33/2020-93 z 2. decembra 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Zvolen (ďalej tiež „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“, resp. „okresný súd“) uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého E. sumou 150,- Eur mesačne a na výživu maloletého U. sumou 150,- Eur mesačne počnúc od 01. 06. 2020, a to tak, že výživné splatné na mesiac dopredu je otec povinný poukazovať k rukám matky vždy do 15-teho dňa mesiaca, na ktorý sa platí výživné (prvý výrok). Zameškané výživné za obdobie od 01. 06. 2020 do 30. 11. 2020 vo výške 300,- Eur na každého z nich uložil otcovi zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach po 15,- Eur na každé dieťa zvlášť, splatných spolu s bežným výživným s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky riadne a včas sa stane splatným celé zameškané výživné (druhý výrok). Prvoinštančný súd ďalej vyslovil, že tým dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/99/2019-47 zo dňa 22. 10. 2019 v časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti otca voči oboch maloletým deťom (tretí výrok) a že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (štvrtý výrok).

2. Súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti matkou podaného návrhu majúť za to, že pokiaľ bolo o výške výživného naposledy rozhodnuté rozsudkom zo dňa 22. 10. 2019, podľa ktorého bol otec povinný prispievať na každé z detí sumou 100,- Eur mesačne, došlo odvtedy k zmene pomerov. Konkrétne uviedol, že s výnimkou mesiacov október a november roku 2020 nedošlo u matky k podstatnému zníženiu príjmov, ktoré by odôvodňovali zmenu výšky vyživovacej povinnosti a takisto u otca nebolo zistené, že by podstatným spôsobom došlo u neho k zníženiu príjmov, pretože toto zníženie predstavovalo priemernú čiastku necelých 50,- Eur mesačne. Zmena odôvodňujúca zmenu výšky vyživovacej povinnosti však nastala u oboch detí, ktoré sa vzhľadom na pandemickú situáciu od polovice marca 2020 vzdelávajú dištančne (okrem 6 týždňov v mesiacoch september a október 2020) a nemôžu sa preto ani stravovať v školskej jedálni, čím vzrástli výdavky na domáce stravovanie maloletých o cca 30,- Eur mesačne na každého. Takisto vzrástli výdavky na internetové pripojenie potrebné na dištančnú výučbu, a to o 10,- Eur mesačne na každého. Prvoinštančný súd sa stotožnil s matkou aj v tom, že pokiaľ otec nevyužíval svoje právo stýkať sa s chlapcami počas určených víkendov a teda ani takto im výživu nezabezpečoval vo svojej domácnosti, aj to predstavuje zvýšenie výdavkov na stravu o sumu 16,- až 20,- Eur mesačne. Preto zvýšil výživné od 01. 06. 2020, kedy najneskôr došlo k zmene pomerov a v dôsledku toho vyčíslil zameškané výživné na strane otca na sumu 300,- Eur na každého z chlapcov.

3. Proti rozsudku podal otec v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrh matky zamietnuť.

4. V odvolaní poukázal na predchádzajúce rozvodové konanie vedené Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 5P/99/2019, v rámci ktorého bolo rozsudkom zo dňa 22. 10. 2019 určené výživné na každé z maloletých detí po 100,- Eur mesačne. Od tohto rozsudku neprešiel do podania návrhu matkou ani rok a za toto obdobie nedošlo na strane detí k podstatnej zmene pomerov, ktorá by zakladala potrebu zvýšenia výživného. Naopak, od posledného rozhodnutia sa mu znížil príjem o 100,- Eur mesačne a zvýšili sa mu výdavky v dôsledku odsťahovania sa matky, ktorá sa nijak nepodieľa na spoločných dlhoch. Nie je preto v jeho finančných možnostiach uhrádzať vyššie výživné na synov. Otec ďalej v odvolaní podrobne uviedol svoje výdavky poukazujúc súčasne na to, že ak dôvodom zvýšenia výživného má byť príjem matky ako jeho bývalej manželky, nemal by byť braný do úvahy len jej reálny príjem ale aj jej schopnosti a možnosti sa zamestnať. Podnikanie ukončila 01. 11. 2019 a odvtedy vystriedala niekoľko zamestnaní, a to vždy len na dohodu. Podľa neho sa matka svojim konaním snaží vyhnúť splácaniu svojich dlhov voči veriteľom a návrhom na zvýšenie výživného si chce pokryť svoje záväzky a nie potreby spoločných detí.

5. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Podľa nej napadnuté rozhodnutie zodpovedá pomerom na oboch stranách. Prístup otca k deťom sa nezmenil - naďalej o ne nejaví záujem. Doplnila, že od 01. 02. 2021 sa stala kmeňovou zamestnankyňou Lidl Slovensko, kde bola predtým zamestnaná cez agentúru.

6. Kolízny opatrovník sa v rámci odvolacieho konania nevyjadril.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), preskúmal vec v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Odvolací súd na základe obsahu spisu konštatuje, že okresný súd sa v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine správne na podklade matkou podaného návrhu zaoberal tým, či došlo od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom (prevedenej rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/99/2019-47 zo dňa 22. 10. 2019) k zmene pomerov do tej miery, že aktuálne existujúce okolnosti už neopodstatňujú úpravu vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom v prv stanovenom rozsahu. Správne sa tiež zameril na preskúmanie toho, aké boli príjmové pomery rodičov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a aké sú v aktuálnej dobe a správne tiež zisťoval výdavky potrebné na uspokojovanie potrieb oboch maloletých detí. Prvoinštančný súd však nedostatočne zistil skutočný stav veci (§ 35 CMP) a v dôsledku toho aj svoje rozhodnutie nezdôvodnil spôsobom zodpovedajúcim ust. § 220 ods. 2 CSP, lebo síce v odsekoch 4 a 5 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vymenoval a podrobne popísal jednotlivé vykonané dôkazy a citoval ustanovenia právnych predpisov, avšak následne v odseku 6 odôvodnenia už neuviedol, o ktoré konkrétne dôkazy oprel svoje závery a ktoré z prv citovaných ustanovení právnych predpisov vlastne aplikoval. Súd totiž musí v odôvodnení rozsudku uviesť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil (a prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy) a ako vec právne posúdil a preto z tohto hľadiska nie je postačujúcim popísanie obsahu toho-ktorého dôkazu a citácia právnej úpravy bez adekvátneho vysvetlenia toho, na čom sa v konečnom dôsledku súdom prijaté závery zakladajú. Prvoinštančný súd riadne nezistil aké boli pomery v čase poslednej úpravy výživného rozsudkom zo dňa 22. 10. 2019, aby potom tento prv existujúci stav mohol porovnať s terajšími pomermi. Len taký postup zodpovedá správnej aplikácii ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý hovorí o tom, že dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

9. Prvoinštančný súd síce uviedol, aké boli príjmové pomery matky a otca v čase posledného rozhodnutia o výživnom, avšak nezisťoval, aké mali v tom čase výdavky rodičia a aké boli výdavky na pokrytie potrieb maloletých detí. Bez takýchto zistení nebolo možné správne ustáliť v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine, či v porovnaní s dobou pôvodného rozhodnutia o výživnom došlo aktuálne k podstatnej zmene na strane maloletých detí, na čom prvoinštančný súd fakticky založil svoj záver o potrebe zvýšenia výživného. Matka svoj návrh na zvýšenie výživného zdôvodnila tým, že otec si synov nevyzdvihuje koncom každého nepárneho týždňa, čím sa zvýšili výdavky na ich stravovanie, súčasne chlapci dospievajú a tak sa

zvyšujú náklady na ich stravu a ošatenie. Práve preto bolo zvlášť dôležité porovnanie výdavkov na deti v minulosti s ich súčasnou úrovňou. Z napadnutého rozhodnutia tiež nevyplýva, aké boli výdavky rodičov v čase ich rozvodového konania a ako je tomu v súčasnosti, či nejaké náklady rodičom pribudli alebo odbudli, prípadne sa zmenila ich výška. Pokiaľ ide o príjmy rodičov, súd prvej inštancie síce dostatočne zistil koľko otec zarábala v minulosti a aký je jeho súčasný príjem, z napadnutého rozhodnutia ale nie je celkom jasné, aký bol, resp. je príjem matky, ktorá v návrhu na zvýšenie výživného uviedla, že zarába 500,- Eur a keď podnikala mala cca 800,- Eur a na pojednávaní sa vyjadrila, že tento príjem bol cca 200,- až 300,- Eur mesačne a keď podnikala do októbra 2019 mala príjem okolo 600,- až 700,- Eur. Toto okresný súd nijako nezhodnotil uzatvárajúc tento aspekt iba konštatovaním, že matka „je v súčasnosti zamestnaná v spoločnosti LIDL Slovenská republika, v.o.s., keď pracovný pomer vznikol dňa 13. 11. 2020, zatiaľ uzavretý na dobu určitú do 31. 12. 2020 s dohodnutou hrubou mzdou 5,40 Eur/hod.“ Z rozhodnutia tak nie je zrejmý záver, aký príjem matka aktuálne dosahuje, resp. môže dosahovať a aký bol jej príjem v minulosti, teda z čoho okresný súd vlastne vychádzal, keď konštatoval, že matke sa po skončení podnikateľskej činnosti znížil príjem. Preto odvolací súd vyššie poukazyval, že nie je postačujúce v popisnej časti odôvodnenia zreprodukovať obsah všetkých dôkazov bez ich následného zhodnotenia.

10. Dôsledkom uvedených nedostatkov potom bola aj skutočnosť, že hoci okresný súd k zvýšeniu výživného pristúpil počnúc dňom 01. 06. 2020 uvádzajúc, že najneskôr odvtedy došlo k zmene pomerov, po prvé vôbec nevysvetlil, aké boli dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 77 ods. 1 poslednej vety Zákona o rodine pre zvýšenie výživného aj za čas pred podaním návrhu na zvýšenie výživného (ktorý matka podala na okresný súd dňa 25. 09. 2020) a po druhé, prečo absenciu stravovania v škole a náklady na internetové pripojenie súvisiace s dištančným vyučovaním vzťahol aj na obdobie školských prázdnin v mesiacoch júl a august 2020 a aj na mesiace september a október 2020 ak súčasne okresný súd uviedol, že v týchto dvoch mesiacoch počas 6 týždňov dištančné vzdelávanie nebolo. Odhliadnuc od toho, že samotná matka v návrhu podanom dňa 25. 09. 2020 uviedla, že „strava v škole ma stojí 5 euro mesačne ale chcem to zrušiť a bude sa platiť cca 23 euro mesačne na jedného.“

11. Odvolaciemu súdu preto nie je z napadnutého rozhodnutia zrejmé, kedy teda došlo k zmene na strane maloletých detí, ktorá založila potrebu zvýšenia výživného a o ktorej prvoinštančný súd uviedol, že to bolo najneskôr 01. 06. 2020. Od rozsudku zo dňa 22. 10. 2019 do 01. 06. 2020 ubehla len pomerne krátka doba ani nie 8 mesiacov, podľa názoru okresného súdu zmena nastala ešte v kratšej dobe než 8 mesiacov po pôvodnom rozhodnutí, čo ale nebolo vôbec adekvátne vysvetlené a z tohto hľadiska má opodstatnenie argumentácia otca, že od poslednej úpravy výživného neprešiel ani rok. Odvolací súd v tomto smere zdôrazňuje, že postupom podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine nie je možné „reparovať“ výšku pôvodne stanoveného výživného.

12. Naostatok musel odvolací súd zrušiť rozsudok aj z toho dôvodu, že jeho prvý výrok bol zmätočný, pokiaľ ide o čas splatnosti výživného. Okresný súd na jednej strane uviedol, že výživné je splatné na mesiac dopredu, ale vzápätí uviedol, že otec má platiť výživné do 15. dňa mesiaca, na ktorý sa platí výživné, čo si podľa odvolacieho súdu vzájomne odporuje. Podľa ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine sa výživné platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. Z uvedeného dôvodu je preto vhodné pri výživnom na maloleté deti použiť vo výroku rozhodnutia napr. formuláciu, podľa ktorej má povinná osoba (rodič) prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou X,- Eur mesačne vždy do konkrétneho (napr. 15.) dňa v mesiaci vopred k rukám matky/otca maloletého dieťaťa. Tým je plne vyhovieť zákonnej požiadavke na určenie splatnosti výživného na mesiac dopredu.

13. Odvolaciemu súdu preto neostávala iná možnosť než zrušiť napadnutý rozsudok a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom postupe okresný súd zameria dokazovanie za účelom zistenia a následného porovnania výdavkov rodičov z obdobia poslednej úpravy a výdavkov súčasných a posúdi, či došlo k zmene pomerov. Teda musí byť zistené, aké boli v tom čase nielen príjmy, ale aj výdavky oboch rodičov, aké boli v tom čase potreby maloletých detí. K týmto otázkam treba rodičov vypočuť, zistiť ich osobné a majetkové pomery, ich príjmy a vykonať riadne dokazovanie za účelom zistenia podstatných skutočností pre zistenie zmeny pomerov. Všetky svoje zistenia s odkazom na konkrétne dôkazy potom súd vyhodnotí a toto neopomenie jasne uviesť v písomnom vyhotovení nového rozhodnutia, v rámci čoho v zmysle ust. § 78 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine vykoná porovnanie pomerov. Okresný súd v tej súvislosti tiež uvedie (aspoň približne, ak to nebude možné stanoviť presne) odkedy nastala prípadná zmena od posledného rozhodnutia o výživnom, pričom ako

už bolo uvedené, vykoná prípadne aj ďalšie potrebné dôkazy za účelom zistenia skutočného stavu veci (§ 35 a § 36 CMP).

14. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd ocom podané odvolanie za opodstatnené. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne prvoinštančný súd i o náhrade trov celého, teda aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).